

[Erhard Jakobsen.]

livs politiske indsats for at bringe disse ting frem og har gjort det med den bedste og redeligste mening. Man skal ikke dømme det alt for hårdt, være alt for klog, for når man forkaster det gamle, står man tilbage med de problemer, som skal løses derefter. Jeg skal være den første til at erkende, at de ikke løses ad den hidtidige vej, og det har jeg i al beskedenhed gjort opmærksom på i nogle år, men de skal løses alligevel, og de bliver ikke løst, fordi man ophører med grundstigningsskyld ud i fremtiden, altså den grundstigningsskyld, der skulle komme efter året 1960.

Men skal man ikke fælde nogen hård dom over det, der har været sagt før i tiden, synes jeg, at man bliver nødt til at fælde en hård dom over dem, der uanset kendsgerningerne vil fortsætte i samme skure. Dem er der ikke meget at stille op med. Kritikken er berettiget, ingen kan løbe fra det. Enhver, der vil prøve at kigge rundt i landet og snakke med folk om disse ting, med vurderingsmændene og andre, kan samle i stabelvis af eksempler på, at ordningen har virket på en måde, som ingen ønskede. Det kan ingen komme væk fra, og så nytter det ikke noget, at man fra et skrivebord eller ud fra nogle bøger og teorier kan sige, at den kunne virke meget smukt, hvis den virkede som den skulle på rette tid, på rette sted, på rette måde. Det går ikke, vi har prøvet det; det er ikke noget nyt, vi står over for i dag, vi har haft det fra 1932 under en eller anden form. Det havde været meget nemt i løbet af — hvad bliver det — 30 år at have foreslået de praktiske foranstaltninger, der skulle til, hvis det blot drejede sig om praktiske foranstaltninger. Men det er ikke praktiske foranstaltninger, der skal til. Der skal en erkendelse til af, at systemet ikke kan gennemføres. Det skal jeg komme lidt nærmere ind på.

For det første anerkender jeg fuldt ud den påstand, at det er køberen, der betaler grundstigningsskylden, og ikke sælgeren. Her gælder det ikke med den snak om udbud og efterspørgsel. Det er det ulykkelige ved det, at enhver, der har lugtet til nationaløkonomi, han når lige at lugte, at udbud og efterspørgsel bestemmer prisen. Det, han glemmer, er de 7 års studium for os, der har nationaløkonomi som fag, som lærer os,

at udbud og efterspørgsel alligevel ikke bestemmer prisen under alle forhold. Når man bl. a. har et så decideret sælgermarked, som vi siden den anden verdenskrig har haft på jordområdet, er det ikke udbud og efterspørgsel, der bestemmer prisen, så er det sælgeren, der gør det, for køberen skal have jord. Det er deri, det ligger, at sælgeren kan bestemme, hvad han vil have, for vil den ene ikke købe, vil den anden.

Dertil kommer så, at grundstigningsskylden for de små købere, køberne af små grunde, har været 1 af 100 omstændigheder, der afgjorde, om de ville købe eller ej, men kun 1 af 100. Der har været 99 andre ting, som for en køber har været afgørende; grundstigningsskylden har aldrig været det vigtigste, og derfor har han købt. Selv om der tydeligt er givet ham meddelelse om grundstigningsskylden, har han sagt: nå ja, den klarer vi nok. Det er den ene gruppe af købere, og det er ikke den vigtigste.

Den anden gruppe er endnu mindre interesseret i grundstigningsskylden, det er manden, der køber for at bygge og derefter leje ud til andre. Han er revnende ligeglad, for når der er mangel på lejligheder, kan han let få en lejer, og grundstigningsskylden bliver ikke betalt af ham, men af de lejere, der flytter ind i lejlighederne. Ikke blot bliver det ikke sælgeren, der kommer til at betale grundstigningsskylden, det bliver heller ikke køberen, men det bliver lejerne af de pågældende lejligheder, der kommer til at betale den.

Det er ganske klart, at der er ingen til at se efter og kontrollere, at grundstigningsskylden ikke bliver for høj, og det betyder, at prisen bliver for høj. Derfor er kritik på dette område rigtig, og kritik mod vurderingen er lige så rigtig. Det skyldes ikke, at vurderingsmændene ikke ved, hvad de har med at gøre; det skyldes, at vurdering ikke kan laves. Vurdering kan laves i et område, hvor der er en række grunde til salg, hvor den ene grund sælges til 6 kr., den anden til 7½ kr. og en til 7 kr.; man tager så 50 grunde og tager gennemsnitsprisen af dem og siger, at grundværdien kan sættes til 7 kr. Det har jeg selv lavet i ligningsdirektoratet i 12 år, så jeg ved, hvordan man gør det i den uskyldige afdeling, den med ejendomsskyld og grundskyld. Men man kan ikke gøre det, så snart der er bygget